
Konference Jan Palach

Jan Palach a další živé pochodně v sovětském bloku

17. ledna 2019 proběhla v prostorách Univerzity Karlovy mezinárodní konference Jan Palach a další živé pochodně v sovětském bloku. Zástupci z České republiky a okolních států zde debatovali nejen o Janu Palachovi a jeho činu, ale i o dalších obětech, které podobně jako on zvolily sebeupálení jako protest proti útlaku společnosti v dalších zemích východního bloku.

Na konferenci vystoupili historici z České republiky, Slovenska, Polska, Maďarska, Ukrajiny, Litvy a Lotyšska. Hovořili o historickém a morálním dopadu sebeobětování jednotlivých „živých pochodní“ nejen na občany svých zemí, ale i v širších souvislostech. Spojujícím článkem byl dopad činu Jana Palacha na občany všech zemí utiskovaných tehdejší komunistickou totalitou.

„Jan Palach je v naší zemi nejnámější živou pochodní, ale nesmíme zapomínat ani na ostatní. Jan Zajíc, Evžen Plocek a řada podobně smýšlejících lidí v okolních zemích si podobně jako Palach uvědomovala vážnost situace v zemích tehdejšího východního bloku. Z jiskry často vzejde plamen a tito lidé byli jiskrami, které v těchto zemích zažehly plamen změn, díky němuž dnes můžeme žít ve svobodné Evropě,“ uvedl Jan Royt, prorektor Univerzity Karlovy.

Jana Palacha ve svém činu následovali v 70. a 80. letech minulého století další lidé. V tehdejší Československu se podobně jako on upálili Josef Hlavatý, Jan Zajíc a Evžen Plocek, v okolních zemích pak Vasyl Makuch (Ukrajina), Sándor Bauer (Maďarsko), Elijahu Rips (Lotyšsko), Romas Kalanta (Litva) nebo Oskar Brüsewitz (bývalá NDR). Vůbec první obětí východního bloku se stal polský úředník Ryszard Siwiec, který se na protest proti srpnové invazi pěti států Varšavské smlouvy do Československa upálil už 8. září 1968.